

TÜRKİYE CUMHURİYETİ İNKILÂP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK DERSİNDE ÖRNEK BİR UYGULAMA: “BİR DEVRİN ANALİZİ: NUTUK”

Necdet HAYTA

*Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Ortaöğretim Sosyal Alanlar Eğitimi
Bölümü, Ankara, Türkiye*

Nadire Emel AKHAN

Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü, Antalya, Türkiye

İlk Kayıt Tarihi: 29.01.2014

Yayına Kabul Tarihi: 01.04.2014

Özet

Bu araştırmanın amacı, 8. sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi “Çağdaş Türkiye Yolunda Adımlar” ünitesindeki “Bir Devrin Analizi: Nutuk” konusunun işlenişinde öğretmenlere alternatif örnek bir uygulama göstererek öğrencilerin sürece dair görüşlerini ortaya koymaktır. Bu araştırma nitel araştırma desenlerinden eylem araştırması biçiminde desenlenmiştir. Araştırma verilerinin çözümlenmesinde veri çözümleme yaklaşımlarından betimsel analiz ve doküman analizi kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Ankara merkezdeki bir ortaokulun 8. sınıfına devam eden 24 öğrenci oluşturmuştur. Katılımcıların seçiminde amaçlı örnekleme yöntemlerinden uygun örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre öğrencilerin Nutuk’u, geçmişimizi anlamamızda, tarihimizi öğrenmemizde temel eser olarak ifade ettikleri ve Nutuk’u Cumhuriyet’in değerini kavramada bir yol gösterici olarak gördükleri tespit edilmiştir. Ayrıca araştırma sonuçlarına göre tarihsel dönemin şartlarını anlamada ve tarihi karakterler ile empati kurarak olayları değerlendirmede yaratıcı drama yönteminin olumlu etkisi olduğu görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: İnkılâp Tarihi, Nutuk, Yaratıcı Drama

A SAMPLE PRACTICE IN THE REVOLUTION HISTORY AND KEMALISM, REPUBLIC OF TURKEY: “AN ANALYSIS OF A PERIOD: NUTUK”

Abstract

The aim of this study is to show the teachers an alternative exemplary practice on studying the subject “An Analysis of a Period: Nutuk” in the unit called ‘The Steps for Modern Turkey’ of the eighth – grade course called ‘The Turkish Revolution History and Kemalism’ and to reveal the students’ opinions about this process. The action research of the qualitative research methods was used in this research. The descriptive analysis and the document analysis were

used to analyse the research data. The working group of the research consisted of 24 eighth – grade students attending a secondary school in the centre of Ankara. The suitable sample method of the intentional sample methods was used in choosing the participants. According to the results of the study, it was determined that the students expressed on Nutuk as the main work to understand our past and to learn our history and that they saw Nutuk as a guiding way to appreciate the value of the Republic. In addition, according to the results of the research, it was seen that creative drama had a positive effect on understanding the conditions of that historical period and evaluating the events by empathising with historical characters.

Key Words: *The Turkish Revolution History, Nutuk, Creative Drama*

1. GİRİŞ

İlköğretim öğrencilerinin sanılanın aksine sayısal derslerden ziyade sözel derslerde daha fazla sıkıldıkları ve zorlandıkları gözlenmektedir. Tarih konuları ders kitaplarında bilgiler yığılı halinde yer almakta, bu bilgileri belirli bir zaman diliminde öğrencilere aktarmak durumunda olan öğretmenler daha çok anlatım yöntemine başvurmaktadır. Böylece bu ders sıkıcı, birtakım tarih ve isimlerin ezberlendiği bir ders haline gelmektedir.

Türkiye genelinde ilk ve orta öğretim tarih ve T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük derslerinde kullanılan materyaller ders kitapları ve haritalar ile sınırlı kalmaktadır. Derslerde tarihi belgelerden ve araştırma eserlerinden öğretim materyalleri olarak faydalanılamaması, tarihi gerçekler üzerinde yapılan tartışmaların ders kitapları ve tarih öğretmenin alan bilgisi ile sınırlı kalması, konuların yüzeysel ve ezbere dayalı olarak anlatılmasına sebep olmaktadır (Dilek ve Dilek, 2006: 91).

T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinin öğretiminde de pek çok yöntem ve teknikten yararlanılabilir. Öğrenciyi derste daha aktif kılacak ve öğretim hedeflerine daha kolay ulaşılmasını sağlayacak öğretim yöntem ve tekniklerinin kullanılması oldukça önemlidir. İnkılâp tarihi öğretim süreci, tarihî döneme dair bir anlayış kazandırarak çocuğa, tarihsel olaylarla ilgili zihin şemasını oluşturma imkânı verebilmelidir (Emiroğlu, 2006: 101). Dersler süresince çocukların zihinlerinin tarihler, olaylar, kavramlarla doldurulması yerine önemli noktaların (Milli mücadele ruhu, vatan sevgisi ve Atatürkçülük) kazandırılması daha yararlıdır (Altıkulaç, 2008). “Yeni Tarih” anlayışına göre ileri sürülen yaratıcı tarih öğretimi, sadece sebep ve sonucun analizini geliştiren becerilerin de ötesine gider. Burada önerilen, öğrencilere okulda -ilköğretim düzeyinde bile- tarihsel kaynakların verilmesi ve onların, olguları kendi başlarına “inşa etmeleri” ve “keşfetmeleridir.” (Vella, 2001:2). Öğrencilerin tarihsel olguları kendi başlarına keşfetme ve inşa etme noktasında en etkili yolların başında yaratıcı drama gelir. Yaratıcı drama yöntemi öğrencilerin kendi tarihsel bilgi şemalarını oluşturmalarına fırsat tanır.

Sekizinci sınıfta verilen İnkılâp Tarihi dersinin ana hedefi, öğrencilerin kronolojik tarihi bilgileri ezberleyip bunları davranışlarına yansıtılmaktan öte Atatürkçülüğe karşı

olumlu tutum geliştirmek olmalıdır. Zira en başarılı öğrenciler bile, öğrendikleri bilgilerin birçoğunu ortaöğretim çağına geldikleri zaman unutmaktadır. O hâlde savaşların sebepleri-sonuçları, antlaşmaların tarihleri, orduların sayısal ve teknik özellikleri, açıklamalar, kavramlar, tanımlar vb. bilgilerin yanı sıra, tarihsel olayların iç yüzünü gösterecek ve bugüne ayna tutacak sınıf etkinlikleri düzenlemek gerekmektedir (Altıkulaç ve Akhan, 2010). Demircioğlu (2005) tarih öğretiminde öğrenci merkezli öğretim yöntemleri kullanmanın ve tarihi bilgileri öğrencilerin günlük hayatta kullanabileceği bir formda anlatmanın daha faydalı olacağına dikkat çekmiştir. Öğrenciler tarih derslerinde elde ettikleri bilgileri güncel yaşamlarında kullanabilmelidir. Bir öğretim yöntemi olarak yaratıcı drama işte bu noktada oldukça faydalı olacaktır.

Yapılandırmacı öğrenme ortamlarında yaratıcı drama yönteminin kullanılmasıyla öğrenciler, herhangi bir sorun karşısında akılcı çözümler üretmeyi öğrenirler ve drama çalışmalarına aktif olarak katıldıkları için öğrenme içselleştirilmektedir. Öğrenciler kavramları, ilişkileri ve bilgiyi yapılandırarak keşfederler. Yapılandırmacılıkta öğrenme “yeni bilgi ile eski bilgi ve deneyim arasında ilişki kurularak anlamlı yapılandırma süreci” olarak görülür (Fer ve Cırık, 2007: 133).

Yaratıcı drama, bireyi merkeze alan günümüz eğitim yaklaşımı için önemli bir seçenektir. Yaratıcı drama, bilgiyi sorgulayan ve kendi bilgisini kendisi üretecek insanın yetiştirilmesinde, ayrıca bireyin bilişsel, duyuşsal ve devinışsel özelliklerini bir bütün olarak ele almasıyla insanların daha iyi yetişmelerine önemli ölçüde katkı sağlar (Üstündağ, 2006: 481).

Drama, öğrencilerin içeriği keşfettikleri ve bilgi-beceriye edindikleri bir öğrenme sürecidir. Öğretmenlere ve çocuklara sınırsız çeşitte konu sunma bakımından eşsizdir. Drama, çocuklara, daha önce hiç tartışmadıkları olaylara, kendi duygusal tepkilerini yansıtmaya imkân verir. En derin şekilde düşünmeye davet eder. Bu tür aktiviteler, çocukların düşünce ve dilinde muazzam istekler ortaya çıkaracaktır. Aslında, bilginin yapılandırılmasının kolaylaştırılmasında, bu, dramanın bir hediyesidir (Johnson, 2002).

Tarihe drama yoluyla yaklaşan öğrenci; tarihi olay ve olguları içselleştirir, tarihsel empati kurabilir, olaylara çok perspektifli bir bakış açısından bakabilir ve olayları hayal ederek zihninde daha anlamlı hale getirebilir (Şengül, 2010; 243). Adıgüzel’e (2006) göre tarih dersinde öğrencilerin belli kişileri, olayları ve konuları canlandırması, dramatize etmesi mümkündür. Böylece konular somutlaşarak etkili bir öğrenme gerçekleşmektedir.

Öğrencilerin tarih bilgileri üzerinde araştırma yapan Shemilt (1980), 13-16 yaş arası öğrencilerle yaptığı çalışmada, öğrencilerin yaşanmış olayları kesin doğrular olarak kabul etmeye, sorgulayarak problem çözmeden daha yatkın olduğunu ortaya koymuştur. Araştırmacı bu durumun çözümü için önerdiği modelde öğrencilerin kendi gerçek tarihsel düşüncesini yaratmasının mümkün olduğunu, öğrencilerin kendi

tarihsel bilgisini kurmak için kanıt toplaması, kendi keşfettiği cevaplara varması ve kendisini zorlayan problemlerle karşı karşıya kalarak topladığı ipuçlarını birleştirilmesi gerektiğini göstermiştir (Akt: Cooper, 1996: 106). Yaratıcı drama bunu yapmak için uygun bir yöntemdir. Philbin ve Myers'e (1991: 179) göre yaratıcı dramada, öncelikli olarak konuyu tek ve doğal bir doğru çözümü olmayan bir problem olarak sunmak gerekir. Bu amaç için farklı teknikler kullanılabilir. Örneğin tarihi, kültürel veya sosyo-politik bir olay hakkında çalışma yapılabilir; sınıf içi tartışmalar yapılabilir ya da öğrencilerin tarihi bir olayda bakış açılarını kendilerininmiş gibi benimseyerek alternatif bir tutum ya da görüş sunmaya çalıştıkları rol oynama çalışmaları yapılabilir.

Johnson ve O'Neill'e (1984) göre yaratıcı drama, çocuklara kendilerini başkasının yerine koyma şansını tanır. Kişisel deneyimleri kullanma, çocukların başkalarının görüşlerini anlamalarına yardım eder ve bu süreçte çocuklar yeni bilgileri keşfeder. Tarihi bir olayı anlamının bir aracı da gerçekleşmemiş ama gerçekleşmesi muhtemel başka olaylar oluşturmaktır, yani olayın ötesine geçmektir. Olayın ötesine geçmek öğrencilerin uyuşmazlıkları çözmek için kendi dil, düşünce ve vücutlarını kullanmalarını sağlar ya da olayın üzerine derinlemesine inceleme yaparak durumun dinamiklerini anlamalarını sağlar. Bu tür bir inceleme, öğrenciyi üzerinde durulan olay hakkında daha derin bir bilgiye yönlendirir (Akt: Philbin & Myers, 1991: 179). Öğrenci tarihteki olayları sadece okumakla ya da öğretmeninden dinlemekle olayların dışında kalır. Fakat öğrenciler tarihi bir olaydan bir kesit canlandırılırsa o günkü siyasi, askeri ve ekonomik koşulları, imkânsızlıkları daha iyi kavrarlar. Kısacası yaratıcı drama, öğrencilerin tarih konularını kalıcı olarak öğrenmesinde en etkili yollardan birisidir.

İlköğretim 8. sınıf Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi dersi 2008–2009 eğitim yılında ilk kez yeni müfredatla işlenmiştir. Yeni müfredat çerçevesinde yazılan ders kitaplarında “Bir Devrin Analizi: Nutuk” başlığı altında Nutuk’un yeni nesillere öğretimi açısından oldukça önemli olan bir konu dikkat çekmektedir. Bu noktada bu araştırmanın yapılma nedeninin anlaşılması için Nutuk’un ve yeni nesillere öğretilmesinin öneminden bahsetmek yerinde olacaktır.

Nutuk, İnkılâp Tarihimizin önemli ve gerçek kaynaklarından. Türk Kurtuluş Savaşı'nın dününe, bugününe ve yarınına ait her yönü Nutuk'ta bulma olanağı vardır. Atatürk “1919 senesi Mayısının 19 uncu günü Samsun'a çıktım. Vaziyet ve umumî manzara” şeklindeki başlangıçtan sonra “ülkenin, iktidarın, ordunun, toplumun ve diğer unsurların durumunu” ana hatlarıyla anlatmakta, o arada halkın başvurduğu kurtuluş çarelerini, çeşitli örgütleri açıklamaktadır. (Akçakayalıoğlu, 1988).

Atatürk'ün Büyük Nutuk'unu söylemekte güttüğü ilk ve görünürdeki amacı; geçmişte kalan bazı olayların, yani tarihin, anlaşılmasına yardımcı olmak ve ulusal varlığımız için önemli gördüğü konularda, milletin ve gelecek kuşakların dikkatli ve uyanık olmasını sağlamaktır. Büyük Nutuk'un konusu ise, esas itibarıyla, mefhumlar ve fikirler değil, olaylar ve bu olayların dayandırıldığı vesikalardır (Giritli, 1997).

Nutuk, yakın tarihe ışık tutan bir eser olduğu gibi, Türk milleti adına yapılan bütün işlerin meşruluk ilkesine dayandırılarak yürütüldüğünün bir belgesidir. Atatürk konuşma üslubu ile kaleme aldığı eserinde hadiseleri açıklarken olaylarla ilgili vesikalara yer vermiş, vesikalarla ilgili açıklamalar ve yorumlarda bulunmuştur. Ayrıca tarihi olayların anlatımı öncesinde açıklayacağı konulara yönelik sorular sormuş, hemen arkasından kendi açıklama ve düşüncelerine yer vermiştir. Ayrıca kendi devrinde yazıldığı için birinci elden vesika değerine haiz olan ve Türk edebiyatında bir hitabet örneği teşkil eden temel bir eserdir (Yalçın, 2006: XXV).

Atatürk, tarihi olayları yalnızca belgelerle inceleyerek objektif gerçeğe ulaşmak isteyen bir tarih yazarı değil, doğrudan doğruya o tarihi yapanın kendisidir. Tarihi yapan ile yazanın aynı şahsiyette birleşmiş olması, Nutuk'u benzerleriyle karıştırmayacak değerde bir eser durumuna getirmiştir. Ayrıca, eserde milli değerler sistemine bağlı cumhuriyet rejiminin, tarih şuuru içindeki gelişmesinin adım adım nasıl olgunlaştırıldığını, sosyal ve kültürel alanlara yön verici siyasi ve idari şartların nasıl hazırlandığını yakından görmek mümkündür. Bu eser, yalnız geçmiş bir devrin hikâyesi olarak dünümüzü anlatmakla kalmamakta, yakın tarihimizden alınan ibret dolu tecrübelerle, milli varlığımızın bu gününe de yarınına da ışık tutabilen yüksek bir değer taşımaktadır (Korkmaz, 2000: XIX).

Mustafa Kemal'in söylediği birçok "Nutuk" olmasına karşın, CHP kongresinde okuduğu Nutuk, eğitimden siyasete kadar birçok alanda etkili olmuş, üzerine oldukça fazla araştırma yapılmış, tarih biliminde sıkça referans olarak kullanılmıştır. Nutuk'un nitelik olarak ne olduğu ya da ne olmadığı ile ilgili de çok farklı fikir ileri sürülmüş (örneğin tarih vesikası, siyasi belge, siyasetname, öğreti kitabı, tarih kitabı, kaynak kitap vb.) bu konuda bir birlik sağlanamamıştır. Örneğin Mustafa Kemal'e çok yakın isimlerden biri olan Afet İnan'a göre Nutuk, tarihte örneğine az rastlanan "bir devlet kurucusunun milletine hesap verme örneğidir". Afet İnan Nutuk'u, Mustafa Kemal'in olaylar ve kişiler üzerindeki fikirlere ve açıklamalara yer vermesinden dolayı "birinci elden bir tarih" olarak ele almıştır. Nutuk'un özellikleri, söylenme amacı, kapsamı ve söylendiği dönemin şartları da dikkate alınarak niteliği ile ilgili bir tespit yapmak gerekirse, Nutuk bir "hatırat"tır denebilir (Uzun, 2005, I, 89).

Nutuk, söylendiği dönemden günümüze kadar başta akademisyenler olmak üzere, birçok kişinin dikkatini çekmiş, üzerinde çok sayıda araştırma yapılmış, özetlenmiş, sadeleştirilmiş, oyunlar yazılmış, tarihçiler tarafından Cumhuriyet tarihinde temel başvuru eseri olarak kullanılmış ve resmi tarihin temel dayanaklarından birisi olmuştur. Bunların dışında kendisinden sadece bilimsel anlamda değil, siyasal ve toplumsal hedeflere ulaşmak için de bir araç, bir temel başvuru eseri olarak yararlanılmıştır. Bu amaçlara ulaşmak içinde toplumun çok geniş kesimlerine Nutuk'un anlatılmasına ve öğretilmesine özen gösterilmiştir. Aslında Türkiye Cumhuriyeti Tarihi'nin ve Atatürk İlkeleri'nin öğrenilmesi ve benimsenmesi, birçok yazar tarafından Türk Devleti'nin geleceği açısından bir güvence aracı olarak görülmüş ve Nutuk da bu öğrenme ve benimsemenin ya da benimsetmenin en doğru kaynağı olarak topluma sunulmuştur. Bu

bağlamda topluma Nutuk'un okunmasının çok önemli olduğunun mesajları sürekli verilmiş ve bunun sağlanması yolunda adımlar atılmıştır. Bu arada Türk tarihinin öğretilmesine yardımcı olmasının yanı sıra, Türk devlet ve milletinin geleceği açısından da çok önemli olduğu sık sık dile getirilen Nutuk, Türkiye'de birçok olumsuzluklardan sıyrılmanın çaresi olarak ele alınmış ve değerlendirilmiştir (Uzun, 2006: 289).

Atatürk gençliğe hitabesinde, geçmiş olaylar, mevcut olaylar ve gelecek olaylar konusunda bilgi verip önemli hatırlatmalar yapmıştır. Geçmişte yaşanan acı olaylar gelecekte de yaşanabilir düşüncesinden hareketle Türk gençliğine kutsal bir görev vermektedir. Atatürk "Türk İstiklali"ni ve "Türk Cumhuriyeti"ni en temel hazine olarak değerlendirilmiş, bu iki hazinenin muhafazasını özellikle gençlikten istemiştir (Şehirli, 2000: 641). Özellikle bu nedenle Nutuk, yeni nesillere hakkıyla öğretilmelidir. Atatürk, gençliğe hitabesini okumadan önce, en sade haliyle şunları söylemiştir: "*Saygıdeğer Efendiler, sizi günlerce işgal eden uzun ve teferruatlı nutkum, nihayet geçmişe karışmış bir devrin hikâyesidir. Bunda milletim için ve gelecekteki evlatlarımız için dikkat ve uyanıklık sağlayabilecek bazı noktaları belirtebilmişsem kendimi bahtiyar sayacağım. Efendiler, bu nutkumla, milli varlığı sona ermiş sayılan büyük bir milletin, istiklalini nasıl kazandığını, ilim ve tekniğin en son esaslarına dayanan milli ve çağdaş bir devletin nasıl kurulduğunu anlatmaya çalıştım. Bugün ulaştığımız sonuç, asırlardan beri çekilen milli felaketlerin yarattığı uyanıklığın eseri ve aziz vatanın her köşesini sulayan kanların bedelidir. Bu sonucu, Türk gençliğine emanet ediyorum. Ey Türk gençliği!...*" (Korkmaz, 2000: 607).

Nutuk bir devlet başkanı olarak Atatürk'ün kişiliği hakkında bir takım bilgiler ve olaylara bakış açısını yansıtmaları bakımından da önemlidir. Nutuk'un içinde yer alan tarihi belgeler yakın geçmişimize ışık tutmaktadır. Bir asker ve siyaset adamı olarak Atatürk'ün bu belgelerden hareketle yaptığı yorumlar onun devlet adamlığının öğrenciler tarafından ilk elden tanınmasında fırsat verebilir. Özellikle Nutuk'ta yapılan yorumlar ile başka eser ve belgelerdeki farklı yorum ve tarihi gerçeklerin birlikte öğrencilere sunulması, onları bu farklı görüş ve gerçekler karşısında düşünmeye, muhakeme etmeye ve rasyonel sonuçlara ulaşmaya sevk edecektir. Gençler bu sayede tarihe tenkit yapma, tarihi gerçekleri arama, geçmiş ile günümüzün farklarını kavrama gibi birçok yeteneklerini geliştirme fırsatını elde edebilirler (Dilek ve Dilek, 2006: 92,94).

İlköğretim öğrencileri üzerinde yapılan bir araştırma (Dilek, 1999), derslerde tartışma zeminleri hazırlamanın etkili bir tarih öğretimi yaklaşımı olduğunu göstermektedir. Atatürk'ü ve Cumhuriyet tarihimizi bu şekilde ele alarak incelemek, hayatımızın bir parçası haline gelmiş bulunan ilke ve inkılaplara öğrencilerin bilerek ve anlayarak sahip çıkmasını sağlayacaktır. Yoksa üzerinde tartışılmadan veya öğrencilere verilecek projelerle ilişkilendirilmeden yapılan bir tarih takdimi, hayatilikten uzak yavan bir bilgiler bütünü olarak öğrencilerin kafasında zamanla unutulmak üzere kalacaktır. Blyth'a (1989) göre, öğrenciler daha ilköğretim yıllarından itibaren araştırma projeleri alıp bunları sonuçlandırabilecek kapasitededirler. Bu önemli tespit, bize bu dersin

öğretiminde Nutuk, diğer eser ve kaynakların bu amaçla değerlendirilebileceği fikrini vermektedir. Çünkü “bilişsel öğrenme yaklaşımları öğrencinin öğrenme sürecinin pasif bir ögesi olduğu anlayışını reddedip, öğrencinin kendi öğrenmesine yön veren aktif katılımcı olduğu anlayışını benimsemektedir. Kendi öğrenmesini yönlendiren öğrenciler kendi davranışlarını gözler ve onları düzeltmeye çalışır. Dolayısıyla Nutuk başta olmak üzere bir takım kaynaklardan faydalanılarak hazırlanan tarih projeleri öğrencilere sadece bir araştırma disiplini içinde çalışma alışkanlığını sağlamayacak aynı zamanda onların kişilik gelişimine de katkıda bulunacaktır (Akt: Dilek ve Dilek, 2006: 95).

Dünyada olduğu gibi; Türkiye Cumhuriyeti'nin insan yetiştirme düzeni içerisinde de ulusal kimliğin şekillenmesi için tarih alanı önemli bir rol oynamaktadır. Bu bağlamda cumhuriyetin modernleşme kurgusuna yaklaşımında Atatürkçülük ve Türkiye Cumhuriyeti tarihi özgün bir yer tutmaktadır. İşte bu özgünlüğü sağlayacak ve geliştirecek bir çalışma alanı olarak T.C. İnkılâp Tarihi derslerine ihtiyaç duyulmuştur. Özellikle Milli Mücadele sonunda kurulmuş olan yeni devletin ideolojik örgüsünü Türk toplumuna benimsetmek ve gelecek kuşaklara rejimin karşılaştığı güçlükleri aktarmak ve karşılaşılabilecek güçlüklerle nasıl mücadele edebileceklerini öğretmek İnkılâp Tarihi derslerinin ortaya çıkmasına zemin hazırlamıştır (Dönmez ve Yazıcı, 2008: 10). İnkılâp Tarihi dersleri anlatılırken, rakamlar, tarihler ve askeri bilgi yığından öte Milli Mücadelenin ruhu öğretilmelidir. Milli Mücadelenin, güç şartlar ve imkânsızlıklar içinde Türk milletinin Atatürk önderliğinde verdiği mücadele olduğu vurgulanmalıdır (Köstüklü, 1999: 208). Bu noktada Nutuk gibi önemli bir eserin, öğretmenler tarafından derslerde kullanılması ve aktif öğrenme yöntemlerinden biri olan yaratıcı drama ile desteklenmesinin, İnkılâp Tarihi derslerinin amacına ulaşmasında katkı sağlayacağı düşüncesi bu çalışmanın çıkış noktasını oluşturmaktadır.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, 8. sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi “Çağdaş Türkiye Yolunda Adımlar” ünitesindeki “Bir Devrin Analizi: Nutuk” konusunun işlenişinde öğretmenlere alternatif örnek bir uygulama göstererek öğrencilerin sürece dair görüşlerini ortaya koymaktır.

2. YÖNTEM

Bu araştırma nitel araştırma desenlerinden eylem araştırması biçiminde desenlenmiştir. Eylem araştırması eğitimcilerin uygulamalarını iyileştirmek ve onları bilgilendirmek için sistemli ve sürekli olarak yürütülen araştırmadır (Calhoun, 2002; Akt: Aksoy, 2003: 477). Eğitim alanında özellikle öğretmenlerin mesleki öğrenmelerini artıran ve dolayısıyla öğrencilerin öğrenme kalitesine etki eden bir araştırma yöntemidir (Aksoy, 2003: 485). Bu nedenle öğretmenlere örnek bir uygulama sunarken öğrencilerin sürece dair görüşlerini almayı amaçlayan bu araştırmada eylem araştırması yöntemi kullanılmıştır.

Eliot (1991), eylem araştırmalarının öğretmenin mesleki gelişimini, program geliştirme ve değerlendirmeyi, araştırma ve dűřünmeyi bir araya getirerek eğitim alanındaki uygulamaların araştırma yoluyla geliştirilmesine önemli katkılar yaptığını belirtmektedir. Hopkins (1993) ise eylem araştırmalarının, kendi uygulama süreçlerindeki sorunların varlığını algılayan ve bu sorunların çözümüne yönelik adımlar atmak isteyen öğretmenler için uygun olduğunu belirtmektedir (Akt: Yıldırım ve şimşek, 2006; 306).

Fraenkel ve Wallen (2003), eylem araştırmasını “bir problemi çözmek ya da yerel bir uygulama hakkında bilgi vermek için bilgi toplamak amacıyla bir ya da daha fazla kişi, ya da gruplar tarafından yapılan araştırma” olarak tanımlamaktadır. Mills (2003) ise eylem araştırmasını, bir öğretme-öğrenme ortamında araştırmacı olarak öğretmenler, yöneticiler, okul danışmanları, ya da diğer ilgililer tarafından öğrencilerinin nasıl daha iyi öğrenebilecekleri, nasıl öğretim yaptıkları ve okullarının nasıl işlediği konusunda bilgi edinmek amacıyla yapılan sistematik olarak bir araştırma süreci olarak tanımlamıştır (Akt: Kuzu, 2009: 426).

Alanyazına göre eylem araştırmasının uygulama sürecine yönelik varılan ortak nokta eylem araştırmasının eylemi planlama, planı eyleme geçirme, veri toplama ve çözümlenme ile yansıtma süreci şeklinde gerçekleşen döngüsel bir uygulama biçiminin olduğudur (Akt: Kuzu, 2009: 427). Bu çalışmanın, eylem araştırması uygulama basamakları şu şekilde uygulanmıştır:

Eylem araştırmasının eylemi planlama basamağında ilk olarak Sosyal Bilgiler öğretmenleri ile görüşme yapılmıştır. Öğretmenlere 8. sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülık dersini anlatırken zorlandıkları konular, öğrencilerin anlamakta zorlandıkları konular ve ders kitabında yetersiz buldukları konular sorulmuştur. Bu görüşmelere göre öğretmenler, Milli Mücadele dönemini içeren konuların kitapta yoğun olarak anlatıldığını ve öğrencilerin zorlandıklarını dile getirmişlerdir. Öğretmenler ayrıca ders saatinin az, konu yoğunluğunun fazla olması ve örnek bir uygulamanın olmaması nedeniyle aktif öğrenme yöntemlerine yeteri kadar yer veremediklerini belirtmişlerdir. 8. sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülık ders kitabı incelendiğinde konular anlatılırken Nutuk, Atatürk’ün Söylev ve Demeçleri gibi eserlerden alıntılarla öğrencilere konu ile ilgili örnekler verildiği görülmüştür. Bu eserlerden Nutuk’un tanıtıldığı “Bir Devrin Analizi: Nutuk” konusu için ders süresinin 40 dakika (Başol vd.,2013:176) ile sınırlandırıldığı ve öğretmenlerin Nutuk ya da dönemi anlatan başka bir esere, ders işlerken yeteri kadar yer veremedikleri tespit edilmiştir. Tüm bu tespitler doğrultusunda öğretmenlere Nutuk ile ilgili yaratıcı drama yönteminin kullanıldığı alternatif örnek bir uygulama gösterilmesine karar verilmiştir.

Araştırmanın planı eyleme geçirme basamağı yani uygulama süreci ise üç aşamadan oluşmaktadır. Uygulamanın birinci aşaması *sorgulama ve okuma aşamasıdır*. Öğrencilere bu aşamada Nutuk hakkında neler bildiklerini tespit etmek amacı ile eser hakkında sorular sorulmuştur. Ardından her öğrenciye yaş düzeylerine uygun hazır-

lanan Gençler İçin Nutuk (Bayraktar, 2006: bkz. kaynakça) verilmiş ve okumaları için iki hafta süre tanınmıştır. Uygulamanın ikinci aşaması ise *tartışma aşamasıdır*. Öğrencilerle bu aşama, 8. sınıf İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi “Çağdaş Türkiye Yolunda Adımlar” ünitesindeki “Bir Devrin Analizi: Nutuk” konusunda gerçekleştirilmiş ve soru-cevap şeklinde okudukları eser üzerine düşünceleri sağlanmaya çalışılmıştır. Uygulamanın üçüncü aşaması *yaratıcı drama* ile öğrencilerin bireysel ve grup halinde canlandırmalar yaptıkları aşama olup uygulama sürecinin ana aşamasıdır. (Bu aşamanın oturum planları aşağıda açıklanmıştır.) Hazırlanan yaratıcı drama etkinlikleri 3 ayrı oturum (40 dakikalık 7 ders saati) şeklinde tasarlanan bir uygulamadır. Bu aşama, uygulama yapılan ortaokulun toplantı salonunda, okul yönetiminin, ders öğretmenin (tüm uygulama sürecine katılmıştır) ve velilerin izinleri alınarak yapılmıştır. Uygulama basamakları, hedefleri ve sonuçları okul yönetimi ve veliler ile dersin öğretmeni tarafından paylaşılmıştır. İlk oturum iki ders saati okul çıkışında (1.gün: 1. Oturum 80 dakika) gerçekleştirilmiştir. İkinci oturum bir ders saati rehberlik saati, bir ders saati Sosyal Bilgiler dersi, bir ders saati izin alınan farklı bir derste (2.gün: 2. Oturum 120 dakika) yapılmıştır. Son oturum ise iki ders saati (3.gün: 3. Oturum 80 dakika) okul çıkışında gerçekleştirilmiştir. Tüm süreci drama eğitimi almış olan iki araştırmacı uygulamış ve üçüncü bir araştırmacı tarafından süreç izlenerek raporlaştırılmıştır.

Uygulama Süreci (Üçüncü Aşama) : Yaratıcı Drama Aşaması Oturum Planı Hazırlık / Isınma (1. Oturum: 2 Ders Saati 40'+40')

Nesi Var?

Öğrenciler el ele tutuşarak çember olurlar. Ortaya gönüllü bir ebe alınır. Bu ebe göz göze geldiği birine Nutuk’un tüm özelliklerini içerecek şekilde “Nutuk’un nesi var?” diye sorar. Karşısındaki Nutuk’un bir özelliğini söyler ve ebe ile yer değiştirir. Oda bir başkasına “nesi var?” diye sorar. (Öğrencilere başlangıç noktası olarak örnek verilebilir. Mesela “Kurtuluş Savaşı var”, “Büyük zafer var”, “Cumhuriyet’in ilanı var” denilebilir.)

Sıcak- Soğuk Oyunu

Nutuk’un tarihsel önemi nedir? Öğrencilere bu soru sorulur. Gelen cevaplar doğrultusunda öğretmen eğer öğrencilerin cevapları doğruya yaklaşırsa “sıcak”, cevaplar doğru cevaptan uzaklaşırsa “soğuk” der. Sonunda öğrencilerin doğruyu bularak sınıfa ortak bir cevap vermeleri istenir.

İyi ki Yazmışsın

Öğrencilerden Atatürk’ün Nutuk’u neden yazmış olabileceğini bir cümle ile ifade etmeleri ve ellerine verilen bir kâğıda bu cümleyi yazmaları istenir. Öğrencilerin yazdığı bu kâğıtlar ortaya karışık bir şekilde atılır. Öğrenciler yerdeki karıştırılan kâğıtlardan bir tane alırlar. Daha sonra dörderli beş gruba ayrılırlar. Öğrenciler grupla beraber yerden aldıkları kâğıtları okuyarak grupça bir karar alarak sınıfa Atatürk’ün

Nutuk'u neden yazdığı konusunda grupça verdikleri kararları okurlar.

Canlandırma (2. Oturum: 3 Ders Saati 40'+40'+40')

Ben Mustafa Kemal'im

Öğrencilerin A ve B olarak ikili eş olmaları sağlanır. A'lar Mustafa Kemal olurlar. Onun gibi yürür, bir kürsüde durup karşısındaki vekillere hitap ediyormuş gibi donarlar. B'ler ise Mustafa Kemal'in Nutuk'u okumasını canlandırarak, Nutuk'ta geçen konuları içeren bir konuşma yaparlar. Bu konuşmada tamamen öğrencilerin Nutuk'u kendisi yazmış ve okuyormuş gibi düşünceleri istenir. B'lerin konuşmaları bitince, B'ler Mustafa Kemal olurlar ve onun gibi yürür, bir kürsüde durup karşısındaki vekillere hitap ediyormuş gibi donarlar. A'lar kendi konuşmalarını yaparlar.

Cepheden Canlı Yayın

Öğrenciler ikili eş olurlar. Öğrencilere Kurtuluş Savaşı yıllarına ait gazetelerin fotokopileri dağıtılır. Öğrenciler gazetede ki bilgilerden ve Nutuk'taki bilgilerden yararlanarak haberi canlı yayında sanki oradaymış gibi seyirciye anlatacaklardır. İkili eşlerden biri muhabir diğeri stüdyoda canlı bağlantı kuran spikerdir. Yayına geçilir ve spiker oradaki durum ile ilgili muhabire sorular sorar ve o da canlı yayında mevcut atmosferi seyirciye aktarır.

Nutuk'u Anlamak

Öğrenciler dörderli beş gruba ayrılırlar. Öğrencilerden Nutuk'u içindeki bölümlerden yararlanarak konu başlıklarına ayırmaları istenir. Öğrencilerden alınan dönütler ışığında beş ana başlık belirlenir. Sonrasında öğrenciler kendi gruplarına düşen konu başlığını Nutuk'tan bularak analizini yaparlar. Son aşamada ise öğrenciler yapmış oldukları analiz ışığında hazırladıkları doğaçlamaları sınıfta sunarlar.

- 1919 yılı Mayısın 19'uncu günü Samsun'a çıktım. Ülkenin genel durumu ve görünüşü şöyledir:

- Durumun dehşet ve korkunçluğu karşısında, her yerde, her bölgede birtakım kimseler tarafından kurtuluş çareleri düşünölmeye başlanır.

- Kurtuluş isteyenlerin parolası bu olacaktır: Ya istiklal, ya ölüm

- Uzun çarpışmalardan sonra vatanın barış ve istiklâle kavuştuğı Lozan'da atılan imza bir milletin kaderiydi

- Gençler! Cumhuriyeti biz kurduk. Onu yükseltecek ve yaşatacak sizsiniz.

Değerlendirme (3. Oturum: 2 Ders Saati 40'+40')

Resimlerle Nutuk

Öğrencilere Nutuk'un içindeki konuları anlatan resimler karışık bir şekilde verilir. Resimlerin arkasında olayın adı verilir. Resimlere ait tarih yazılmaz. Öğrencilerden bu resimleri kronolojik sıraya dizerek, Nutuk'un anlattığı zaman dilimini bir tarih

şeridi şeklinde hazırlamaları istenir.

Seni Onlara Sorduk

Öğrenciler 4 gruba ayrılırlar. Her gruba farklı bir dilde (Rusça, Almanca, İngilizce, Fransızca) yazılmış Nutuk verilir. Gruplardan kendilerine gönderilen Nutuk'u o millete aitmiş gibi yorumlayıp canlandırmaları istenir.

Seni Unutmadık

Mustafa Kemal Atatürk'ün bir resmi A3 boyutunda çıktısı alınarak sınıfın tahtasına asılır. Öğrenciler sırayla tahtaya gelerek ellerindeki kalemle bu afişe duygu ve düşüncelerini bir cümle ile yazarlar.

Araştırmanın eylem basamaklarından veri toplama ve çözümlene basamağı, bir önceki basamakta (planı eyleme geçirme basamağı) ve son basamakta (değerlendirme) gerçekleştirilmiştir. Eylemin son basamağında ise değerlendirme yapılmıştır. Burada öğrencilerden Atatürk'e mektup yazarak Nutuk'un değerlendirmesini yapmaları istenmiştir. Ayrıca çalışma gurubundaki öğrencilerden tarih derslerinin yaratıcı drama ile işlenişi konusunda düşünceleri alınmıştır.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu Ankara merkezdeki bir ortaokulun 24 kişilik (13 kız, 11 erkek) 8. sınıf öğrencileri oluşturmuştur. Katılımcıların seçiminde amaçlı örnekleme yöntemlerinden uygun örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın uygulama boyutunun olması ve zaman alan bir çalışma olması nedeniyle bu örnekleme yöntemi tercih edilmiştir. Diğer bir deyişle araştırmacılar kolaylıkla ulaşabilecekleri ve uygulamaya gönüllü okul ve öğretmen seçmişlerdir.

Veri Toplama Aracı ve Verilerin Analizi

Araştırmada veri toplama aracı olarak ilk aşamada, uygulama öncesinde öğrencilere Nutuk hakkında neler bildiklerini tespit etmek amacı ile açık uçlu sorular (Nutuk kim tarafından yazılmıştır?, Nutuk kimlere yönelik yazılmıştır?, Nutuk hangi dönemi anlatmaktadır?, Nutuk neden yazılmıştır?) sorulmuştur. Bu sorular öğrencilerin hazır bulunuşluklarını ölçmek amacı ile araştırmacılar tarafından hazırlanmıştır. Daha sonraki aşamada öğrencilerin okudukları eser üzerine düşüncelerini sağlayıcı sorular (Nutukta geçen en önemli kavram nedir?, Nutukta olumlu ve olumsuz olarak bahsedilen olay/kişiler vs. nelerdir?, Nutuk'a siz bir isim vermeniz gerekseydi, bu ne olurdu?, Nutuk'un içindekiler bölümünü ana başlıkları ile oluşturarak, en önemli bulduğunuz bölümü ve nedenini belirtiniz., Nutuk hakkındaki görüşleriniz nelerdir?) sorulmuştur. Bu sorular genel olarak öğrencilerin Nutuk hakkında neler öğrendiklerini ve neler düşündüklerini tespit etmeye yönelik olarak araştırmacılar tarafından hazırlanmıştır. Son aşamada ise öğrencilerden Atatürk'e mektup yazarak Nutuk'un değerlendirmesini yapmaları ve tarih derslerinin yaratıcı drama ile işlenişi konusunda düşüncelerini söylemeleri istenmiştir.

Araştırmadaki eylem basamakları, yaratıcı drama oturumları ve veri toplama araçları Sosyal Bilgiler, Türk Dili, Ölçme Değerlendirme ve yaratıcı drama alanındaki uzmanların görüşleri alınarak hazırlanmış ve söz konusu uzmanların dönütleri doğrultusunda tüm uygulama basamakları düzenlenmiştir. Araştırmanın yaratıcı drama oturumlarını, tüm süreci drama eğitimi almış olan iki araştırmacı uygulamış ve üçüncü bir araştırmacı tarafından süreç izlenerek raporlaştırmıştır. Ayrıca veri toplama araçları, çalışma grubunda bulunmayan, başka bir sınıfta okuyan 8. sınıf öğrencilerine uygulanmış ve veri toplama araçlarının uygulanabilirliği kontrol edilmiştir. Son olarak tüm uygulama basamakları, dersin öğretmeni ve araştırmacıların dışındaki üçüncü bir araştırmacı tarafından gözden geçirilmiş ve uygulama basamaklarına son şekli verilmiştir. Veri çözümleme aşamasında ise araştırmanın güvenilirliğini sağlamak için araştırmacılar dışında iki farklı araştırmacının da katılımıyla veriler çözümlenmiş ve bulgular bazı öğrencilerin cevaplarından örnekler verilerek desteklenmiştir. Çalışma grubundaki her öğrenciye bir numara verilmiş ve bulgularda öğrenci cevapları (1K: 1. Kız Öğrenci, 1E: 1. Erkek Öğrenci) bu numaralarla birlikte verilmiştir.

Araştırma verilerinin çözümlenmesinde veri çözümleme yaklaşımlarından betimsel analiz ve doküman analizi kullanılmıştır. Betimsel analizde edilen veriler, daha önceden belirlenen temalara göre özetlenmiş ve yorumlanmıştır. Elde edilen nitel verilerin sayısallaştırılması yoluna gidilerek veriler frekanslarla birlikte sunulmuştur. Bulguların sunumunda öğrencilerin görüşlerinden doğrudan alıntılar yapılmıştır. Betimsel analizde amaç, elde edilen bulguları düzenlenmiş ve yorumlanmış bir biçimde okuyucuya sunmaktır. Doküman analizi ise araştırılması hedeflenen olgu veya olaylar hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar (Yıldırım ve Şimşek, 2006: 187, 224).

3. BULGULAR

a. Öğrencilerin uygulama öncesi Nutuk hakkındaki bilgileri nelerdir?

1. Nutuk kim tarafından, kimlere yönelik yazılmıştır?

Tablo 1. Öğrencilerin Nutuk'un kimlere yönelik yazıldığı hakkında cevapları

Nutuk yönelik yazılmıştır	f
Gençlere	11
Türlklere	6
Osmanlılara	4
Tüm insanlığa	3

Tablo 1'den elde edilen bulgular ve öğrenci cevapları incelendiğinde öğrencilerin daha çok, Nutuk'un kendilerinin de dahil olduğu genç nesile yönelik yazıldığını düşündükleri görülmektedir. Eserin geçmişte Türk milletinin verdiği Milli Mücadele'nin tüm aşamalarını anlatıyor olması, öğrenciler tarafından Atatürk'ün gençlere tarihimizi öğretmek amacıyla seslendiği şeklinde anlaşılmıştır. Bunun yanı sıra, Nutuk'un

Türlere ve Osmanlılara yönelik yazıldığını söyleyen öğrenciler de yine geçmişimizi öğretmek için yazıldığını ifade etmişlerdir. Ayrıca Nutuk'un tüm insanlığa yazıldığını söyleyen öğrencilerin de, eserin evrensel boyutuna vurgu yaptıkları söylenebilir. Öğrencilerden bazıları, "Nutuk Atatürk tarafından gençler için yazılmıştır. Türk genci geçmişini öğrensin diye (9K)", "Nutuk Atatürk tarafından bizler için yazılmıştır. Gençliğe hitabe Nutuk'un özetidir (2E)", "Nutuk Atamızın Türklere hediyesidir (5E)", "Nutuk Atatürk tarafından o dönemki Türk halkına yazılmıştır (4K)", "Nutuk Atatürk tarafından Osmanlılara yazılmıştır. Onların yaptıkları hataların nelere sebep olduğunu göstermiştir (1K)", "Nutuk Atatürk tarafından Osmanlı halkı okusun diye yazılmıştır (7E)", "Nutuk Atatürk tarafından tüm insanlar okusun diye yazılmıştır (13K)", "Nutuk Atamızın tüm insanlığa armağanıdır (11E)" şeklinde cevaplar vermişlerdir.

2. Nutuk hangi dönemi anlatmaktadır?

Tablo 2. Öğrencilerin Nutuk'un hangi dönemi anlattığı hakkında cevapları

Nutuk dönemini anlatmaktadır	f
Osmanlılar	9
Savaşlar	6
Cumhuriyet	5
Atatürk	2
Kurtuluş Savaşı	2

Nutuk esas itibariyle, Milli Mücadele'ye hazırlık, cephe savaşları ve Cumhuriyet dönemi inkılâpların yapıldığı süreci anlatır. Tablo 2'de yer alan bulgulara ve öğrenci cevaplarına göre, Osmanlı'nın son dönemini anlatan Milli Mücadele'ye hazırlık döneminin ve cephe savaşlarının öğrenciler tarafından daha çok hatırlandığını söyleyebiliriz. Bu durum, öğrencilerin, yoğun olayların/savaşların yaşandığı dönemlerin anlatıldığı bölümlerden daha fazla etkilendikleri şeklinde yorumlanabilir. Ayrıca İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinin önceki ünitelerinde, bu konuların ayrıntılı bir şekilde işlenmiş olduğu düşünülürse, öğrencilerin daha önceden bildikleri bu konulara ilişkin farkındalıklarının daha yüksek olduğu söylenebilir. Öğrencilerden bazıları, "Nutuk Osmanlılar dönemini anlatmaktadır. Osmanlıların tüm dönemlerini özellikle yıkılışlarını içerir (1K)", "Nutuk Türkiye kurulurken yapılan savaşlar dönemini anlatmaktadır (5K)", "Nutuk Cumhuriyetin kuruluşu ve ilk yıllarını anlatır (2K)", "Nutuk Atatürk'ün hayatta olduğu dönemi anlatır. Selanik'te doğumundan başlar 1938'e kadar devam eder (8E)", "Nutuk ülkemizin düşmanlara karşı yaptıkları Kurtuluş Savaşı dönemini anlatır (6E)" şeklinde cevaplar vermişlerdir.

3. Nutuk neden yazılmıştır?

Tablo 3. Öğrencilerin Nutuk'un neden yazıldığı hakkında cevapları

Nutuk amacıyla yazılmıştır	f
Bilgilendirme	14
Hataları gösterme	5
Yol gösterme	3
Tarihi öğretme	2

Tablo 3 ve öğrenci cevapları incelendiğinde öğrencilerin çoğunluğunun Nutuk'un yazılma amacını “tarihimizi/geçmişimizi öğrenme” olarak ifade ettikleri görülmektedir. Tablo 1’de yer alan bulgularda da Nutuk’un genç nesile yönelik yazıldığı görüşü çoğunlukta idi. Her iki bulgu birlikte değerlendirilirse, öğrencilerin genel olarak Nutuk’un gençlere tarihi öğretmek amacıyla yazıldığı görüşünde oldukları söylenebilir.

Öğrencilerden bazıları, “Nutuk, Türk halkını yapılan savaşlar hakkında bilgilendirmek için yazılmıştır (5E)”, “Nutuk Osmanlılara geçmişte yaptıkları hataları göstermek amacıyla yazılmıştır (1K)”, “Nutuk, gençlere gelecekleri için geçmişi öğretmek için yazılmıştır (9K)”, “Nutuk, tarihi bir kitaptır ve tarihi öğretmek için yazılmıştır (8E)” şeklinde cevaplar vermişlerdir.

b. Öğrencilerin Nutuk’u okuduktan sonra Nutuk hakkındaki tespitleri nelerdir?

4. Nutukta geçen en önemli kavram nedir?

Tablo 4: Öğrencilerin Nutuk’ta geçen en önemli kavram hakkında cevapları

Nutukta en çok geçen kavram	f
Milli Mücadele	7
Misak-ı Milli	6
Kuva-yı Millîye	6
Bağımsızlık	3
Türk halkı / milleti	2

Tablo 4’ten elde edilen bulgulara göre öğrenciler, Nutuk’ta geçen en önemli kavramlar olarak Milli Mücadele, Kuva-yı Milliye ve Misak-ı Milli’yi görmekteydiler. Bu kavramların; İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinin önceki ünitelerinde yer alan, dolayısıyla öğrencilerin aşına oldukları, tanımını ve kapsamını bildikleri kavramlar olması nedeniyle daha çok akılda kalmış olabileceği oldukları söylenebilir. Ayrıca bu kavramların öğrencilerin akıllarında kalmasının bir nedeni de Nutuk’u okurken milli his ve heyecana kapılmış oldukları da söylenebilir. Öğrencilerden bazıları “Nutukta geçen en önemli kavram bence Milli Mücadeledir. Milli Mücadele bir dönemdir ve Nutuk’un anlatıldığı dönemin özüdür aslında (8E)”, “Nutukta birçok önemli kavram var ama en önemlisi Misak-ı Milli çünkü bugünkü sınırlarımızı o günkü şartlarda be-

lirleyen ilkeleri vardır (3K)”, “Nutukta en önemli kavram Kuva-yi Milliye'dir. Kuva-yi Milliye Kurtuluş Savaşının kazanılmasında en etkili savunmayı veren birliktir (6E)”, “Nutukta en önemli geçen kavram bağımsızlıktır. Nutuk tüm halkla verilen mücadeleyi anlatır ve verilen mücadele bağımsızlık içindir. Bu nedenle düşmandan kurtulmak için verilen bağımsızlık mücadelesi Nutuk'un özünü oluşturur (1K)”, “Nutukta okuduğum en önemli kavram Türk Milletidir. Kahramanca vatanını işgalden korumaya çalışan Türk milleti olmasa Nutuk yazılamazdı (2E)” şeklinde cevaplar vermişlerdir.

5. Nutukta olumlu ve olumsuz olarak bahsedilen olay/kişiler vs. nelerdir?

Tablo 5. Öğrencilerin Nutuk'ta olumlu ve olumsuz olarak bahsedilen olay/kişiler vs. hakkında cevapları

Olumlu	f	Olumsuz	f
Kazım Karabekir	13	İstanbul Hükümeti	8
Kuva-yı Milliye	8	İngilizler	6
Kongreler	2	Damat Ferit	4
TBMM	1	Çerkez Ethem	3
		Savaşlar	2
		Zararlı Cemiyetler	1

Tablo 5'e ve öğrenci cevaplarına göre Nutuk'ta olumlu olarak bahsedilenlerin başında Kazım Karabekir gelmektedir. Öğrencilerin böyle düşünmesinde, önceki üniteler içinde yer alan Doğu Cephesi savaşlarında Kazım Karabekir'in Ermenilere karşı elde ettiği başarıların anlatılmasının da etkili olmuş olabileceği söylenebilir. Ayrıca Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük ders kitabında Kazım Karabekir'in tanıtıldığı bir bilgi kutucuğu da yer almaktadır. Öğrencilerin önceki konulardan tanıdıkları ve fotoğrafını da görerek hakkında somut bilgi sahibi oldukları bir şahsiyetin, Nutuk'ta okuduklarında olumlu yönleriyle akıllarında kalması kaçınılmaz bir durum olarak yorumlanabilir. Öğrenciler, Kuva-yi Milliye'yi, Kongreleri ve TBMM'yi de olumlu olarak görmektedirler. Bu durum öğrencilerin, söz konusu kavramların Milli Mücadele'nin planlanması ve sürdürülmesi noktasındaki önemlerini kavradıkları şeklinde yorumlanabilir. Öğrencilerin olumsuz olarak gördükleri kavramların ise (öğrencilerin ifadeleriyle); Milli Mücadele karşıtı İstanbul Hükümeti ve Damat Ferit, işgalci İngilizler, işgalcileri destekleyen Zararlı Cemiyetler, isyancı Çerkez Ethem olduğu görülmektedir. Öğrencilerin, bu kavramların ortak özelliği olarak Türk halkını zor duruma sokmaları ve halkı bağımsızlık mücadelesi vermek zorunda bırakmaları şeklinde düşündükleri söylenebilir. Öğrencilerden bazıları “Nutukta olumlu olarak Kazım Karabekir'den bahsedebilirim. Kazım Karabekir'in Kurtuluş Savaşı'nda önemli katkıları olan bir komutandır (12K)”, “Nutukta Kuva-yı Milliye'den olumlu olarak bahsedilmektedir. Kuva-yı Milliye, Milli Mücadelenin öncü birlikleridir.(2E)”, “Nutukta İstanbul Hükümeti Osmanlı Devletini yöneten hükümet olarak geçmektedir. Bu hükümetin olumsuz yönü ise Milli Mücadele karşıtı ve işgalcilerle işbirliği içinde olmasıdır (3K)”, “Nutuk'ta Damat Ferit Milli Mücadele karşıtı bir Osmanlı paşasıdır.

Kendisi Kuva-yı Milliye'nin karşısında yer almıştır (11E)", "Nutukta olumsuz olarak gördüğüm en önemli olay yapılan savaşlardır. Bu savaşlar ülkemizin bağımsızlığı için yapılmıştır. İşgalcilerin ülkemizi bölüşme hevesi yüzünden birçok can ve mal kaybı olmuştur. Sonuçta düşman yurttan kovulsa da çekilen acılar unutulmayacaktır (1K)" cevaplar vermişlerdir.

6. Nutuk'a siz bir isim vermeniz gerekseydi, bu ne olurdu?

Tablo 6. Öğrencilerin Nutuk'a verdikleri isimler hakkında cevapları

Nutuk'a verdiği isim	f
Gençliğe Sesleniş / Gençliğe Emanetim	3
Geçmişin Aynası / Geçmişin Hataları	2
Halka Sesleniş / Halka Hediye	2
Önderimizin Anıları / Atamızın Anıları	2
Cumhuriyete Giden Yol / Cumhuriyetin Kuruluşu	2
Bir Dönem Böyle Yaşandı	1
Tarihe Bakış	1
Kurtuluşa Giden Yolda Yaşananlar	1
Büyük Adım	1
İnkılaplar	1
Işık	1
Başucu Kitabı	1
Geçmişten Dersler	1
Engelleri Böyle Aştık	1
Zorlu Yol	1
Atalarımızın Yaşadıkları	1
Bunları unutma	1
Atatürk Diyor ki	1

Tablo 6 incelendiğinde öğrencilerin Nutuk'a kendi verdikleri isimlerin genellikle, Milli Mücadele'nin kazanılmasında birçok zorluğun üstesinden gelindiğine ve gençlerin/gelecek nesillerin, atalarımızın sürdürdüğü bağımsızlık mücadelesinin farkında olmalarını sağlamaya yönelik vurgular içerdiği söylenebilir. Bu durum, öğrencilerin Nutuk'un verdiği mesajları doğru şekilde algıladıkları şeklinde yorumlanabilir. Öğrencilerden bazıları "Nutuk'a bir isim verseydim ben Gençliğe Sesleniş derdim. Çünkü Atatürk Nutuk'un sonunda gençliğe seslenerek çekilen zorluklardan sonra ülkeyi bir daha aynı duruma düşmemesi için Türk gençliğine emanet etmiştir (8K)", "Nutuk için geçmişin aynası derdim. Çünkü Atatürk ülkeyi düşmandan kurtarıırken her şeyi olduğu gibi anlatmış. Ayna yalan söylemez. Olduğu gibi her şeyi gösterir. Oda gelecek kuşakların geçmişi en doğru ve ilk kaynağından doğru öğrenmesini istemiştir (4E)", "Nutuk için sanırım ışık ismi verirdim. Ümitlerin azaldığı, kurtuluş çarelerinin tüendiği, karabulutların ülkemizin üzerini kapladığı bir dönemde verilen Milli Mücadele

ışık gibi ufukta yükselmiştir. İşte o kurtarıcı ışığı Nutuk tüm çarpıcılığı ile anlatmaktadır (11K)” şeklinde cevaplar vermişlerdir.

7. Nutuk’un içindekiler bölümünü ana başlıkları ile oluşturarak, en önemli bulduğunuz bölümü ve nedenini belirtiniz.

Tablo 7. Öğrencilerin Nutuk’ta önemli buldukları bölüm hakkında cevapları

Nutuktaki en önemli bölüm	f
Cumhuriyet’in İlanı	11
Türk Gençliğine Hitabe	6
Lozan Barış Konferansı	4
Anadolu’nun Durumu ve Kurtuluş Çareleri	2
Milli Teşkilatların Kurulması ve Kongreler	1

Öğrencilere Nutuk’un içindekiler bölümünü ana başlıkları ile oluşturmaları istendiğinde çalışma grubundaki tüm öğrenciler içindekiler bölümünü ana başlıklar halinde kronolojik olarak doğru oluşturmuşlardır.

Tablo 7’de yer alan bulgulara göre, Cumhuriyet’in ilanı bölümü, öğrencilerin çoğunluğu tarafından Nutuk’un en önemli bölüm olarak görülmektedir. Öğrenci cevapları incelendiğinde, öğrencilerin Cumhuriyet’in ilan edilme aşamasında Mustafa Kemal’in sergilediği tutumdan ve O’nun kararlılığından da etkilendikleri anlaşılmaktadır. Ayrıca Nutuk’un sonunda yer alan Gençliğe Hitabe’nin de, Cumhuriyet’e sahip çıkmak için gençliğin üzerine düşen görevleri anlatması nedeniyle öğrenciler üzerinde etkili olduğu söylenebilir. Öğrencilerden bazıları da Lozan Antlaşması’nı en önemli bölüm olarak gördüklerini ifade etmişlerdir. Bu durum, Lozan Antlaşması’nın, öğrenciler tarafından, Milli Mücadele’nin başarıyla sonuçlanmasının ardından tüm işgalci devletlere karşı elde edilen büyük bir siyasi başarı olarak görüldüğü şeklinde yorumlanabilir. Daha az sıklıkta olarak Anadolu’nun Durumu ve Kurtuluş Çareleri ve Milli Teşkilatların Kurulması ve Kongreler de Nutuk’un en önemli bölümleri olarak ifade edilmiştir. Öğrenci cevapları incelendiğinde, Milli Mücadele’nin hazırlık aşamasında yer alan bu olayların, zor şartlar altında gerçekleşmesi nedeniyle dramatik yönlerinin öğrenciler açısından etkileyici olduğu söylenebilir.

Öğrencilerden bazıları “Nutuk’ta en önemli bulduğum bölüm Cumhuriyet’in İlanı bölümü. O şartlar altında halka bunu söylemek, hazırlamak çok zor. Atatürk tam zamanını olması gereken zamanı çok ince bir hesapla uygulamaya koymuş. Bunu canlandırırken resmen hissettim. Kurtuluş mücadelesi vermek o günlere gelmek elbette önemli ama Nutuk’ta en çok etkilendiğim ve beğendiğim bölüm buydu (12K)”, Nutuk’un kalbi bence Gençliğe Hitabe bölümü. Önce gençliğe tüm olanları anlatıyor ardından bak hatalar bunlar, verilen mücadele bu. Senin vazifelerin ise şunlardır diyor. Bu bence çok önemli. Atatürk Nutuk’ta bu bölümü okurken çok duygulanmış zaten. Eminim hepimizi karşısındaymışız gibi düşünüp okudu. Bende çok etkilendim (4E)”,

“Ben, Milli Teşkilatların Kurulması ve Kongreler bölümünün en önemli bölüm olduğunu düşünüyorum. Çünkü Kurtuluş Savaşının kazanılmasında verilen mücadelenin ve halkın nasıl işgal altında tek yürek olduğunu daha iyi anladım. Eğer o gün o mücadele verilmeseydi Nutuk yazılmazdı (7K)” şeklinde cevaplar vermişlerdir.

8. Nutuk hakkındaki görüşleriniz nelerdir?

Tablo 8. Öğrencilerin Nutuk hakkındaki görüşleri

Nutuk hakkındaki görüşlerim	f
En güvenilir kaynak / Güvenilir kaynak	2
Milli hisler uyandırıyor / Milli duygular uyandırıyor	2
Atamızdan miras / Ulu önderin gençlere mirası	2
Her genç okumalı / Her Türk genci okumalı	2
Her anı canlandırıyor / Her anı yaşadım	2
Güç veren eser	1
Yol gösteren eser	1
Işık tutan bir şaheser	1
Kutsal bir hazine	1
Yaşananların kanıtı	1
Aldığım en kıymetli hediye	1
Vatan sevgisi aşıyor	1
Yegâne kaynağım olacak	1
Zorluklarla baş etmeyi öğretiyor	1
Gurur verici eser	1
Türk gencine bir emanet	1
Türk gencine olan güvenin eseri	1
Ülkeme bağlılığım arttı	1
Cumhuriyetin kullanma kılavuzu	1

Tablo 8’e göre öğrencilerin Nutuk hakkındaki görüşleri ağırlıklı olarak geçmişimizi anlamamızı sağlayan değerli bir eser, Cumhuriyet’in değerini kavramada bir yol gösterici olduğu yönündedir. Öğrenci cevapları da incelendiğinde, genellikle Nutuk’un öğrenciler tarafından daha önce okunmamış olduğu, hatta resimsiz olması ve tamamen tarihi olayları anlatması nedeniyle sıkıcı olabileceğinin düşünüldüğü görülmektedir. Cevaplardan anlaşıldığı kadarıyla, Nutuk’un sadece ödev verilip okutulması yerine, drama yöntemiyle etkinlikler yapılmasının, olaylara farklı açılardan bakılarak yorumlanmasının ve öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeylerinin artırılarak konunun işlenmiş olmasının öğrenciler üzerinde etkili olduğu söylenebilir.

Öğrencilerden bazıları, “Nutuk’u hiç böyle tahmin etmemiştim. İçinde hiç resim yok ve okuduğumda anlamını bilmediğim birçok sözcük olan sıkıcı bir tarih kitabı sanırdım. Ama öğretmenimiz bize Nutuk hakkında genel bilgiler verip, içinden bazı

pasajlar okuyarak önce tanıttı. Sonra hepimize bizim olacağını söylediği Nutuklarımızı verdi. Okurken Nutuk hakkındaki ilk izlenimim milli duygularımı etkilemesi oldu. Bugün ben bu vatanın bir evladım diyen herkes bu eseri okumalıdır (2K)”, “Daha önce Nutuk’un orijinalini gördüm oldukça kalın bir kitaptı. Öğretmenimiz okuyacaksınız dediğinde gözüm korktu. Ama bizim yaş düzeyimize uygun bir Nutuk verdi. Okudukça her anını resmen yaşadım. Kendim oradaymış gibi zevkli ve istekle okudum (5E)”, “Öğretmenimiz bize okumamız için Nutuk hediye etti. Bu aldığım en kıymetli hediyedir. Sonuna kadar önem vererek okudum. O hepimizin bildiği Gençliğe Hitabeyi Nutuk’un sonunda okumak bana bu sefer daha bir anlamlı geldi (10K)” şeklinde cevaplar vermişlerdir.

9. Öğrencilerin Atatürk’e yazdıkları mektupta Nutuk hakkındaki değerlendirmeleri nelerdir?

Araştırmanın son aşamasında öğrenciler, Atatürk’e mektup yazarak Nutuk’u değerlendirmişlerdir. Mektuplar incelendiğinde genel olarak öğrencilerin Nutuk’u, okumalarının, eserde anlatılan olayları farklı yönleriyle öğrenmelerinde etkili olduğunu ifade ettikleri görülmektedir. Mektuplardaki ifadelerden öğrencilerin, Nutuk’ta Atatürk’ün kararlılık, özgüven, ileri görüşlülük vb. kişilik özelliklerinden etkilendikleri, Milli Mücadele’nin ne kadar zor şartlar içinde kazanıldığını ve Cumhuriyet emanetinin önemini daha iyi kavradıkları anlaşılmaktadır. Öğrencilerden bazılarının ifadeleri şu şekildedir:

“... Güçlü bir asker olarak düşledim hep seni. Fakat Nutuk’u okuduktan sonra farklı bir yanını ne kadar zeki olduğunu ve insani yönünü gördüm. İnkılâpların hepsi bugünlerimiz içindi. Sen bizi bizden çok düşündün. Bugün seni unutma gafletinde olanları Nutuk’u okumaya davet ediyorum. Seni ve bize kazandırdıklarını Türk genci eğer bir gün unutursa şanlı bayrağımız asla böyle özgürce ve gururla dalgalanmaz. (12K)”

“...Kendimi orada anlattığın her olayın içinde hissettim. Drama ile canlandırmak ise çok iyi geldi. Seninle omuz omuza olduğumu olayların içinde olduğumu düşündüm. Bu bana inanılmaz güç verdi.(3E)”

“...Yazdığın bu kıymetli eser Türk milletine verilmiş en kıymetli hediyedir. Bu eseri özellikle gençliğe hitabeni senin karşında oturup sen okurken dinlemek isterdim. Hiçbir zaman geçmişte yaşamayı düşünmemiştim. İlk defa Nutuk’u okurken keşke orada olsaydım diye düşündüm. Yanında seninle bu ülkenin temelini atan ve tarihte gururla isimleri anılan insanlardan biri olmak isterdim.(11E)”

“...Ben 14 yaşında bir öğrenciyim. Nutuk bana verildiği zaman okurken zorlanacağımı ve sıkılacağımı sanmıştım. Okumamız için 2 hafta süre tanındı. Ama öyle bir keyifle ve merakla okudum ki üç günde bitirmişim. Kıymetli büyüğüm Atatürk. Sana mesajım ancak minnettarlığımı sunmak olacak. Bu vatani bize güvenip emanet ettin. Ömrümce bunun için

çaba sarf edeceğim. Emeğini boşa çıkarmayacağım atam. (5K)”

“...Nutuk’u okumak bana vatanımda ne gibi bir mücadele verildiğini gösterdi. Keşke daha önce bu önemli eseri okusaydım. Bundan sonra göklerde dalgalanan bayrağıma ve üzerine bastığım toprağa daha farklı bir gözle bakacağım. Çünkü onlar en kıymetli hazinemiz ve biz gençlere emanet. Atatürk’e bize bu eseri ve Cumhuriyet’i bıraktığı için sonsuz teşekkür ederim.(8K)”

“...Ulu önderim. Seni biz değil tüm insanlık saygıyla anıyor. Bizim böyle bir lidere sahip olmamızı kiskaniyorlar. Sen “yurtta sulh cihanda sulh” düşüncenle, sen yazdığın eserin Nutuk ile kurduğun Cumhuriyet ile kendini ispatladın zaten. Ne mutlu seni anlayana. (6E)”

“...Nutuk ülkeni ne kadar çok sevdiğini gösterdi bana. Bu bence bir liderde olması gereken diğer özelliklerden daha önemli. Ülkesini çok seven bir insan canını siper eder, kendi çıkarını değil halkının çıkarını düşünür, dolandırmaz, kayırmaz, kandırmaz. Bence Nutuk gençler kadar bizi yöneten liderler tarafından okunmalı. Gerçek bir liderin nasıl olması gerektiğini anlamış olurlar. (2K)”

“...Nutuk’u severek ve beğenerek okudum Atam. Fakat bir şey eksikti. Duyguların. Duygularından hiç bahsetmemişsin. Sende insansın o kadar zorluk karşısında hiç kokmadın mı, yılmadın mı, kaçmak isteyip bana ne demedin mi? Dediysen bunların üstesinden nasıl geldin. Asıl bunları dinlemeyi isterdim senden. Senin gibi bir önder olmayı öğretmeliydin bizlere. Sen bize ne yapmamız gerektiğini gençliğe hitabe ile söyledin aslında. Bize düşen artık bunları uygulamaktır.(1E)”

“...Nutukta senin ileri görüşlülüğünü ve vatan sevgini gördüm. Aslında sende bunu görüp senin izinden yürümemizi istediğin için yazdın bu eseri. Hiç şüphelen olmasın ki Türk genci seni takip etmeye devam edecektir.(9K)”

“...Büyük bir mücadele verdin. Bu mücadeleyi çok güvendiğin halkınla verdin. Ve yine galibiyetini bize hediye ettin. Gençliğe de kazanılan galibiyeti emanet ettin. İşte Nutuk bunları anlatıyor. Seni daha iyi anlamak için herkes bu hazineyi keşfetmeli. Ne çok güvenmişsin ve inanmışsın bizlere. Bizleri tanımadan emanetini bize vermişsin. Senin güvenini asla boşa çıkarmayacağım söz veriyorum. (10E)”

“...Nutuk’un her satırında büyük bir emek ve mücadele var. Okurken tüylerim diken diken oldu. Tüm Türk gençliği adına sana teşekkür ediyorum. Nutukta yazdığın her anı yaşadım. İlk defa bu kadar güçlü bir duygu ile yanımızda olmanı istedim. Atatürk ölmedi, yüreğimde yaşıyor mısraları bu kadar sahici artık benim için. (7K)”

10. Öğrencilerin dersin işlenişi hakkındaki görüşleri nelerdir?

Tablo 10. Öğrencilerin dersin işlenişi hakkındaki görüşleri

Dersin işlenişi hakkındaki görüşlerim	f
Unutulmaz /Kalıcı	10
Zevkli /Eğlenceli	5
Gerçekçi	5
İlginç	2
Yaratıcı	2

Tablo 10’da yer alan öğrencilerin dersin işlenişi ve yöntem hakkındaki görüşlerine ilişkin bulgulara göre; öğrencilerin yaratıcı drama yöntemi etkinlikleri ile işlenen derse yönelik düşünceleri oldukça olumludur. Öğrenci cevapları incelendiğinde, söz konusu tarihsel dönemin şartlarını anlamada ve tarihi karakterler ile empati kurarak olayları değerlendirmede yaratıcı drama yönteminin olumlu etkisi olduğu görülmektedir. Ayrıca yöntemin, öğrenci motivasyonunu artırmada da etkili olduğu anlaşılmaktadır.

Öğrencilerden bazıları, “Tarih dersinde ilk defa böyle bir etkinlik yaptık. Bence tüm tarih konularını tekrar etmiş olduk. Zaten Nutuk tüm İnkılâp Tarihi konularını kapsıyor. Okuma ve tartışma etkinliğinden sonra canlandırmalar yapmamız işlediğimiz konuyu unutulmaz kıldı. Kendimi orada, olayların içinde hissettim. Özellikle farklı ülkelerin Nutuk’u eleştirmesinde hem zorlandım hem de şaşırdım. Bambaşka açılardan değerlendirme yaptık diyebilirim (10E)”, “Tarih dersini drama ile işlemek çok eğlenceliydi. Tarih dersleri çok sıkıcı geçiyor. Bence böyle işlenirse hem eğleniriz hem öğreniriz. Ben özellikle cepheden canlı yayın yaptığımız canlandırmada çok etkilendim (2E)”, “Derste yaptığımız etkinlikleri çok önemli ve gerçekçi buluyorum. Kendimi orada hissettim hem okurken hem canlandırırken. Özellikle Mustafa Kemal olduğumuzda nasıl yani diye düşündüm önce. Fakat gururla kürsüye yürürken kendimi gerçekten o zannettim (11K)”, “Derste yaptıklarımız çok ilginçti. Daha önce hiç böyle ders işlememiştik. Çok zevk aldım eğlendim fakat aslında tüm inkılâp kitabını tekrar ettik. En baştan başladık ve etkinlikler sonunda kendimde bilgimin artması yanında geçmişe olan bağlılığımın attığını gördüm (1K)”, “Tek kelime ile yaratıcıydı. Hatta girdiğim en yaratıcı dersti diyebilirim. Hiç kimse beni ders dışı zamanda ders görmeye ikna edemez sanırdım. Ama arkası yarın gibi bağımlısı oldum kendim koşu koşu gittim J Şaka bir yana tarih dersleri neden böyle işlenmiyor? (6E)” şeklinde cevaplar vermişlerdir.

4. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

“Bir Devrin Analizi: Nutuk” konusunun işlenişinde öğretmenlere alternatif örnek bir uygulama göstererek öğrencilerin sürece dair görüşlerini ortaya koymak amacıyla yapılan bu çalışmada öğrenciler, yaratıcı drama yöntemi etkinlikleriyle işlenen ders

ile Nutuk'u farklı bir bakış açısı ile inceleme imkânı bulmuşlardır. Hazırlık ve canlandırma etkinlikleri, öğrenci motivasyonunu arttırmış, planlanan etkinliklerin verimli bir şekilde sürdürülmesini sağlamıştır. Öğrenciler kendilerini Atatürk'ün ve bazı tarihi şahsiyetlerin yerine koyarak olayları onların gözünden değerlendirmiş, dönemin içinde bulunduğu durumu hissetmeye çalışmışlardır. Ayrıca, öğrencilerin Nutuk'u, geçmişimizi anlamamızda, tarihimizi öğrenmemizde temel eser olarak ifade ettikleri ve Nutuk'u Cumhuriyet emanetinin önemini kavramayı sağlayacak bir yol gösterici olarak gördükleri tespit edilmiştir. Bu tespitimizin "Bir Devrin Analizi: Nutuk" konusunun bulunduğu Çağdaş Türkiye Yolunda Adımlar ünitesinin "*değişim ve sürekliliği algılama*" becerisini ve "*Büyük Nutuk'un söyleniş amaçlarını, içeriğini ve tarihsel niteliğini kavrar*" kazanımını desteklediği söylenebilir.

Araştırmanın planı eyleme geçirme basamağının ilk aşaması olan sorgulama ve okuma aşamasında öğrencilerin sorulan sorulara verdikleri cevaplara göre genel olarak Nutuk hakkında bilgi sahibi oldukları fakat içeriği hakkında daha az bilgi sahibi oldukları tespit edilmiştir. Ardından her öğrenciye yaş düzeylerine uygun hazırlanan *Gençler İçin Nutuk* verilmiş ve okumaları için iki hafta süre tanınmıştır. Bu aşama araştırmanın temeli olup öğrencilerin ders kitabında gördükleri Kurtuluş Savaşı dönemini her yönü ile anlamaları ve farkındalıklarının artması için tasarlanmıştır. Nutuk, İnkılâp Tarihi dersleri için önemli ve süreci adeta özetleyen bir kaynaktır. Tarih derslerinin dokümanla öğretimi üzerine yapılan çalışmalar (Örneğin; Ata, 2002; Keleş, Ata ve Köksal, 2006; Doğan, 2007; Doğan, 2008; Işık, 2008; Top, 2009) doküman kullanmanın öğrencilerin derse karşı ilgilerini ve başarılarını artırdığını göstermektedir. Bu çalışmada da öğrencilerin önceki bilgilerini de kullanarak Nutuk'u değerlendirirken başarılı oldukları, derse karşı ilgilerinin arttığı ve Nutuk'un verdiği mesajları doğru olarak algıladıkları söylenebilir. Araştırmanın bir sonraki aşamasında öğrencilere Nutuk hakkında genel bilgiler verilmiş (tartışma aşamasında) okudukları eser hakkında genel olarak değerlendirmeleri ve soru-cevap şeklinde okudukları eser üzerine düşünceleri sağlanmaya çalışılmıştır. Bu aşamada öğrencilerin kendi yaş düzeylerine uygun Nutuk'u okuduklarında İnkılâp Tarihi dersi öğretimi açısından olumlu aşamalar geçirdikleri tespit edilmiştir.

Araştırmanın üçüncü aşaması, öğrencilerin yaratıcı drama ile bireysel olarak ve grup halinde canlandırmalar yaptıkları aşamadır. Bu aşamada öğrencilere bilgilerini canlandırmaları için çıkış noktaları verilmiş ve öğrencilerin Nutuk'un içindekiler kısmını düşünerek canlandırma yapmaları istenmiştir. Öğrencilerin bu aşamayı değerlendirmeleri istendiğinde yaratıcı drama ile ders işleme konusunda ve yapılan etkinlikler konusunda olumlu düşünceler taşıdıkları tespit edilmiştir. Öğrenci cevapları incelendiğinde, söz konusu tarihsel dönemin şartlarını anlamada ve tarihi karakterler ile empati kurarak olayları değerlendirmede yaratıcı drama yönteminin olumlu etkisi olduğu görülmektedir. Ayrıca yöntemin, öğrenci motivasyonunu artırmada da etkili olduğu anlaşılmaktadır. Yapılan çalışmalar incelendiğinde (Stradling, 2003; Güven, 2005; Erdil, 2007; Altıkulaç, 2008; Altıkulaç ve Akhan, 2010) sonuçların bu çalış-

mada elde edilen bulgulara benzerlik gösterdiği görülmektedir. Örneğin Altıkulaç (2008), yaptığı araştırmada, ilköğretim 8. sınıf T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi “Kurtuluş Savaşı” ünitesinde yaratıcı drama yönteminin nasıl kullanılabileceğine yönelik etkinlikler oluşturmak ve oluşturulan etkinliklerin öğrencilerin konuları öğrenme düzeylerini ve derse yönelik olumlu yöndeki tutumlarını tespit etmeyi hedeflediği çalışmada yaratıcı drama yönteminin öğrencilerin ders başarısını ve derse karşı tutumunu olumlu yönde etkilediğini göstermiştir. Altıkulaç ve Akhan (2010) ise araştırmalarında, 8. sınıf T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi’nde “Lozan Barış Antlaşması” konusu işlenirken yaratıcı drama yönteminin kullanımının öğrenci başarısına ve öğrencilerin derse karşı tutumlarına olumlu etkisini ortaya koymuştur.

Araştırmanın son aşamasında öğrenciler, Atatürk’e mektup yazarak Nutuk’u değerlendirmişlerdir. Mektuplar incelendiğinde genel olarak öğrencilerin Nutuk’u, yaratıcı drama yöntemi etkinlikleriyle desteklenmiş bir şekilde okumalarının, eserde anlatılan olayları farklı yönleriyle öğrenmelerinde etkili olduğunu ifade ettikleri görülmektedir. Mektuplardaki ifadelerden öğrencilerin, Nutuk’ta Atatürk’ün kararlılık, özgüven, ileri görüşlülük vb. kişilik özelliklerinden etkilendikleri, Millî Mücadele’nin ne kadar zor şartlar içinde kazanıldığını ve gençliğe emanet edilen Cumhuriyet’in önemini daha iyi kavradıkları anlaşılmaktadır. Genel olarak bu aşamada öğrencilerin İnkılâp Tarihi dersinde kazandırılmak istenen duyuşsal özellikleri kazandıklarını söylemek mümkündür.

Genel olarak sonuçlar değerlendirildiğinde “Bir Devrin Analizi: Nutuk” konusunun işlenişinde öğretmenlere alternatif örnek bir uygulama gösterilen bu çalışmada, öğrencilerin 8. sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi öğretiminde olumlu gelişim gösterdikleri söylenebilir. Bunun yanı sıra öğrencilerin Çağdaş Türkiye Yolunda Adımlar ünitesinin kazanım, beceri ve duyuşsal hedeflerini gerçekleştirdiklerini söylemek mümkündür. Ayrıca öğrencilerin süreci değerlendirmeleri istendiğinde yaratıcı drama ile ders işleme konusunda ve yapılan etkinlikler konusunda olumlu düşünceler taşıdıkları ve yöntemin, öğrenci motivasyonunu artırmada etkili olduğu da söylenebilir.

Bazı anket sonuçlarına göre üniversite gençliğinin günlük hayatında kullandığı kelime ve kavram sayısı 300’ü geçmemektedir. Şüphesiz bu kadar az kelime ve kavram haznesiyle Türk tarihini tam ve doğru olarak anlayabilmek ve tarih öğretiminin amaçları arasında yer alan “millî şuur”u kazandırabilmek kolay olmasa gerekir. Bu yüzden öğrencilerin, başta Nutuk olmak üzere Atatürk’ün konuşmalarında da görüldüğü üzere doğru bir dil zenginliği, kelime ve kavram zenginliği içerisinde yetiştirilmesi gerekir. Kuva-yı Millîye, Heyet-i Millîye, Misak-ı Millî, İrade-i Millîye, Tekâlif-i Millîye, Müdafaa-i Hukuk Cemiyetleri, Hâkimiyet-i Millîye vs. Millî Mücadele’de sıkça kullanılan temel kavramlardır. Başta Nutuk olmak üzere dönemin literatüründen bu kavramları çoğaltmak mümkündür. İstiklal Savaşı’nın bütün yazışmalarında, dönemin diğer kaynaklarında ve özellikle Nutuk’ta Millî Mücadele’nin karakteristiğini bize bu kavramlar yansıtmaktadır. Dolayısıyla, Atatürk’ü ve Millî Mücadele’yi, doğru anlamının yolu, o dönemin temel kavramlarını doğru öğrenmekten geçer. Bugün

İngiltere’de bir ortaokul öğrencisi asırlar önceki Shakespeare’i olduğu gibi aslından anlamaktadır. Türkiye’de de bir ortaokul öğrencisinin Nutuk’u aslından olduğu gibi okuyup anlaması beklenir. Prof. Dr. Sina Akşin’in ifade ettiği gibi, Nutuk’u aslından az çok anlayarak okuyabilmek, Türk insanının aydın olup olmadığı ölçütü olmalıdır (Köstüklü, 2000).

Bu doğrultuda ders kitabında “Bir Devrin Analizi: Nutuk” konusunun işlenişinde öğretmenlere ilk olarak öğrencilerini Nutuk’u okumaları için yönlendirmeleri önerilebilir. Ders kitabında konunun işleniş için sadece 40 dakika verildiği dikkat çekmektedir. Dersin hedeflerine böylesine kolay ulaştıran bir kaynağın sadece tanıtım şeklinde kalmaması gerektiği ve içeriği ile ilgili etkinliklerin yapılmasının önemli olduğu söylenebilir. Ayrıca tarih dersleri için Nutuk ve dönemin diğer kaynaklarının ortaokul dönemi öğrencileri için “kavram zenginliği bozulmadan” yaş düzeylerine uygun şekilde düzenlenerek sunulmasının, gençlerimizi hem okumaya teşvik edeceği hem de tarihi sevmelerine yardımcı olacağı düşünülmektedir.

Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinin her aşaması bu araştırmada gösterilen etkinlikler için imkân tanımaktadır. Sosyal bilgiler öğretmenleri öncelikle Nutuk ve dönemin diğer kaynaklarını tanıttıktan ve öğrencilerine okumaları için yönlendirme yaptıktan sonra fırsat buldukça bu etkinlik veya planlayabilecekleri farklı etkinlikleri 40 dakikalık derslerinin bir bölümünde uygulayabilirler. Bu araştırmanın uygulama basamakları zaman aldığı için öğretmenler tarafından dezavantaj olarak görülebilir. Aksine aktif öğrenme yöntemleri ile derslerin işlenmesi öğretmenlere, hem öğrencinin daha rahat empati kurabilmesi hem sıkılmadan dersi takip edebilmesi hem de kalıcı olarak kazanımlara ulaşabilmesi için avantaj sağlayacaktır.

Bu araştırma, gönüllü öğretmen ve öğrencilerin ders dışı zamanda katılımı ile gerçekleştirildiğinden, zaman problemi yaşanmamıştır. Ancak sınıf içinde, müfredatta belirlenen ders saatleri içinde yapılacak yaratıcı drama etkinlikleri için yeterli zamanın bulunmasının zor olduğu düşünülebilir. Bu noktada, etkinliklerin mevcut şartlara göre düzenlenmesi veya ünite içerisinde uygun konularda etkinliklerin sadece birkaçının uygulanması da yeterlidir. Öğrencilerin kullandıkları ifadeler, genellikle tarih konularının kendileri için sıkıcı ve anlaşılması zor olduğu yönündedir. Bu çalışmada örnek olarak verilen uygulamanın özellikle bu noktada öğretmenlere önemli destek vereceği düşünülmektedir. Öğrenciler için tarih dersi, hem empati kurdukları, hem de bilgileri ilgi çekici ve kalıcı hale getirdikleri bir ders olacaktır. Bu doğrultuda öğretmenlere yaratıcı drama eğitimi verilmesinin yanı sıra müfredat konuları için uygulanabilecek örnek yaratıcı drama etkinliklerinin de drama eğitimcileri ve öğretmenler tarafından paylaşılacağı ortamlar oluşturulması yararlı olacaktır.

5. Kaynakça

Adıgüzel, H. Ö. (Ed.). (2006). Eğitimde Yeni Bir Yöntem ve Disiplin: Yaratıcı Drama. Yaratıcı Drama 1985–1998 Yazılar. Ankara: Naturel Yayınları.

- Akçakayalıoğlu, C. (1988). Nutuk Nasıl İncelenmeli-Nasıl Tanıtılmalı ve Öğretilmelidir? Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi, V(13).
- Aksoy, N. (2003). Eylem Araştırması: Eğitimsel Uygulamaları İyileştirme ve Değiştirmede Kullanılacak Bir Yöntem. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, 36, 474-489.
- Altıkulaç, A. (2008). 8. Sınıf T.C. İnkılâp Tarihi Ve Atatürkçülük Dersinde Bir Öğretim Tekniği Olarak “Drama”. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Altıkulaç, A. ve Akhan, N.E. (2010). 8. Sınıf İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersinde Yaratıcı Drama Yöntemi ve Altı Şapkalı Düşünme Tekniğinin Kullanılmasının Öğrenci Başarı ve Tutumlarına Etkisi. Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 11(3), 225-247.
- Ata, B. (2002). Tarih Derslerinde “Dokümanla Öğretim” Yaklaşımı. Türk Yurdu, 22(175), 80-86.
- Ata, B. (2006). İlköğretimde Atatürkçülük Konularının Öğretimi: Öğrenci Kompozisyonlarında Atatürkçülük. 21nci Yüzyılın Başında Kemalizm’in Anlaşılması ve Anlatılmasındaki Sorunlar. Yeditepe Üniversitesi, Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Enstitüsü, 8-9 Kasım.
- Bayraktar, S. (2006). Gençler İçin Nutuk. Ankara: Atatürk Araştırma Merkezi Yayınları
- Cooper, H. (1996). Historical Thinking and Cognitive Development In The Teaching Of History. In H. Bourdillon (Ed.). Teaching History. (p. 101-122). Great Britain: The Open University.
- Demircioğlu, İ. H. (2005). Tarih Öğretiminde Öğrenci Merkezli Yaklaşımlar. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Dilek, D. ve Dilek, A. (2005). Tarih Öğretiminde Ders Materyali Olarak Nutuk. İlk ve Orta Öğretim Kurumlarında Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Konularının Öğretimi: Mevcut Durum, Sorunlar ve Çözüm Önerileri. (Hazırlayanlar: Mehmet Saray, Hüseyin Tosun) Ankara: Atatürk Araştırma Merkezi.
- Doğan, N. (2008). İlköğretim 8. Sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersinin Öğretiminde Tarihsel Kanıt Kullanımının Etkililiği. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Doğan, Y. (2007). Sosyal Bilgiler Öğretiminde Tarihsel Yazılı Kanıtların Kullanımı. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Dönmez, C. ve Yazıcı, K. (2008). T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Konularının Öğretimi. Ankara: Nobel Yayınları.
- Emiroğlu, G. (2006). İlköğretim Düzeyinde İnkılâp Tarihi Ders Konularının Öğretimi: Metot ve Etkinlikler. Türk Eğitim Sisteminde Atatürkçülük ve Cumhuriyet Tarihi Öğretimi. (Ed: Y. Doğaner) Ankara: Hacettepe Üniversitesi Yayınları.
- Erdil, A. (2007). İlköğretim T. C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretiminde Dramanın Akademik Başarıya ve Tutuma Etkisi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Sakarya.
- Fer, S. ve Cırık, İ. (2007). Yapılandırmacı Öğrenme: Kuramdan Uygulamaya. İstanbul: Morpa.
- Giritli, İ. (1997). Okunuşunun 70. Yılına Kutladığımız Büyük Nutuk Nedir?. Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi, XIII (38).
- Güven, A. (2005). İlköğretim Okulları Sosyal Bilgiler Dersindeki Tarih Konularında Yaratıcı Drama Kullanımı. Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi, 11,454-461.
- Işık, H. (2008). Tarih Öğretiminde Doküman Kullanımının Öğrencilerin Tarihsel Düşünme Be-

- cerilerine ve Başarılarına Etkisi. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Johnson, C. (2002). Drama and Metacognition. *Early Child Development and Care*, 172(6), 595- 602.
- Keleş, H., Ata, B. ve Köksal, İ. (2006). “Tarihî Dokümanla Tarih Öğretiminin Lise Öğrencilerinin Başarısına Etkisi”. *G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2, 99-112.
- Korkmaz, Z. (2000). *Nutuk*. Ankara: Atatürk Araştırma Merkezi Yayınları.
- Köstüklü, N. (1999). *Sosyal Bilimler ve Tarih Öğretimi*. Konya: Günay Matbaacılık.
- Köstüklü, N. (2000). Atatürk ve Milli Mücadeleyi Anlamak veya Türk İnkılâp Tarihinde Terminoloji Meselesi. *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, XVI (48).
- Kuzu, A. (2009). Öğretmen Yetiştirme ve Mesleki Gelişimde Eylem Araştırması. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2(6), 425-433.
- Başol, S., Yıldırım, T., Koyuncu, M., Yıldız, A. ve Evirgen, Ö. F. (2013). *İlköğretim 8 Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Öğretmen Kılavuz Kitabı*. Ankara: MEB. Devlet Kitapları.
- Philbin, M. and Myers, J. (1991). Classroom Drama: Discourse as a Mode of Inquiry in Elementary School Social Studies. *Social Studies*, 82(5), 179-182.
- Stradling, R. (2003). Tarihî Öğrenmek ve Öğretmek - 20. Yüzyıl Avrupa Tarihi Nasıl Öğretilmeli. (Çeviren: Ayfer Ünal) İstanbul: Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı.
- Şehirli, Y. A. (2000). Atatürk’ün Gençliğe Hitabesinin Tahlili. *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, XVI (47).
- Şengül, T. (2010). Tarih Öğretiminde Drama. Tarih Nasıl Öğretilir? Tarih Öğretmenleri İçin Özel Öğretim Yöntemleri. (Ed: M. Safran) İstanbul: Yeni İnsan Yayınevi.
- Top, M. (2009). İlköğretim 8. Sınıf T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersinin Öğretiminde Edebi Ürünlerin Kullanımının Öğrenci Başarısı ve Tutumuna Etkisi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Uzun, H. (2005). Atatürk’ün Nutuk’unun İçerik Analizi. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Uzun, H. (2006). *Atatürk ve Nutuk*. Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Üstündağ, T. (2006). Temel Eğitimde Drama. Yaratıcı Drama 1985–1998 Yazılar. (Prof. Dr. İnci San’a Armağan). (Ed: Ö. H. Adıgüzel) Ankara: Naturel Yayınları.
- Vella, Y. (2001). Yaratıcı Tarih Öğretimi. (Çeviren. Bahri Ata) *Milli Eğitim Dergisi*. Sayı:150 Mart-Nisan-Mayıs. Ankara: MEB Yayınları.
- Yalçın, S. (2006). *Nutuk*. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2006). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınları.

EXTENDED ABSTRACT

The aim of this study is to show the teachers an alternative exemplary practice on studying the subject (An Analysis of a Period: Nutuk) in the unit called ‘The Steps for Modern Turkey’

of the eighth – grade course called ‘The Turkish Revolution History and Kemalism’ and to reveal the students’ opinions about this process. The action research of the qualitative research methods was used in this research. The descriptive analysis and the document analysis were used to analyze the research data. The working group of the research consisted of 24 eighth – grade students attending a secondary school in the center of Ankara. The suitable sample method of the intentional sample methods was used in choosing the participants.

In the step of planning the action of the research it was aimed to show teachers an alternative exemplary practice in which the creative drama related to ‘Nutuk’ was used as a result of the interviews done with the social studies teachers. The implementation process of the research consisted of three steps. The first step was to investigate and to read. In this step the questions about ‘Nutuk’ were asked to the students in order to find out their knowledge about the work. After that, ‘Nutuk for the youngs’, prepared according to the students’ levels, was given to each student and two – week time was given to them to read. The second step was to discuss. This step was realized with the students on the subject (An Analysis of a Period: Nutuk) in the unit called ‘The Steps for Modern Turkey’ of the eighth – grade course called ‘The Turkish Revolution History and Kemalism’ and the students were encouraged to think about the work with the question – answer method. The third step, in which the students revived individually or as group by creative drama, is the main phase of the implementation process. The creative drama activities consisted of three different sessions (40 minutes, 7 lesson periods). The implementation was done in the meeting room of the school and the necessary permissions were taken. The steps, the aims and the results of implementation were shared with the school management and the parents and the teacher of the lesson. The step of collecting and analyzing data of the research was realized in the former step and in the last step. The last step was to make evaluation. In this step the students were asked to write a letter to Atatürk and to evaluate ‘Nutuk’. In addition, the students were asked to express their thoughts about the treatment of the lesson and the treatment of the lesson with creative drama.

In the first step as the data collection tool, the open – ended questions were asked to the students in order to find out their knowledge about ‘Nutuk’. After that, the questions that encouraged the students to think about the work were asked to them. In the last step they were asked to write a letter to Atatürk and to evaluate ‘Nutuk’ and they were also asked to write their thoughts about the treatment of history classes with creative drama.

In this study the students had the chance to analyze ‘Nutuk’ and the activities from the creative drama method from different perspectives. The preparation and the activities for reviving increased the student motivation and ensured the activities planned to be maintained effectively. The students took the place of Atatürk and some characters and tried to evaluate the events from their points of view and to feel the conditions of that time. In addition, it was found out that the students expressed ‘Nutuk’ as the main work in order to understand our past and to learn our history and

that they saw 'Nutuk' as a guide way to understand the value of the Republic.

In the step of investigating and reading it was found out that the students generally had knowledge about 'Nutuk' from their answers to the given questions but that they had little knowledge about its content. The research studies on teaching history classes with documents indicate that using documents raise the students' interests and successes in lesson. In this research it can be said that the students were successful in evaluating 'Nutuk' by using their former knowledge and that they understood the messages of 'Nutuk' correctly. In the next step (discussion), the students were informed about 'Nutuk' and were asked to make evaluation on the work and to think about it with the question – answer method. In this step it was found out that the students had positive experiences in terms of teaching the course called 'The Turkish Revolution History and Kemalism' when they read 'Nutuk', prepared according to their levels.

In the third step of the research the students made revivals individually or as groups with creative drama. The students were given the starting points to revive their knowledge and they were asked to make revivals by considering 'Nutuk'. When asked the students to evaluate this step, it was found out that they had positive thoughts about treating lesson with creative drama and the given activities. When the answers of the students were examined, it was found out that the creative drama method had positive effects on understanding the conditions of that period and evaluating the events by empathizing the historical characters. In addition, it was understood that the method was effective in raising student motivation. When the literature was analyzed, it is clear that the results are similar to the findings of this research.

In the last step of the research the students wrote a letter to Atatürk and evaluated 'Nutuk'. When the letters were examined, it was generally found out that the fact that the students read 'Nutuk' with the support of the creative drama activities were effective in their learning the events in the work with their different aspects. It was understood from the expressions in the letters that the students were affected from the Atatürk's personality traits such as determination, self – confidence and long-sightedness in 'Nutuk' and that they learned well how difficult the conditions of the war independence were and how important the Republic was. Generally, it can be said that they gained the affective personal characteristics to be necessary in this course.